

A megszentelt élet egy mai formája a gyakorlatban

VERSEGI BEÁTA-MÁRIA

A Nyolc Boldogság Katolikus Közösség

A szerző a Nyolc Boldogság Katolikus Közösség tagja, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Gyakorlati Teológia Tanszékének oktatója. Legutóbbi írását 2009. 5. számunkban közzétettük. — Írása előadasként elhangzott a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán 2009. április 25-én „Megszenteltség az egyházi mozgalmakban és a megszentelt élet új formáiban” címmel rendezett konferencián, melynek anyaga a közeljövőben könyv alakban is megjelenik a Főiskola kiadásában.

A Nyolc Boldogság Közösség 1973-ban született Dél-Franciaországban. A közösséget sok más, a hatvanas-hetvenes években született közösséggel együtt a II. Vatikáni zsinatot követő egyházi megújulás gyümölcének tekinthetjük. Az elmúlt években a Laikusok Pápai Tanácsának volt a feladata, hogy a pártfogó püspökök mellett ezen új közösségeket befogadja, sajátos karizmájukat tanulmányozza és segítse őket a fejlődésben, az egyházi integrációban.

A Nyolc Boldogság Közösség jogi és szervezeti átalakulását éli, az egyház megfelelő szerveivel való párbeszéd és útkeresés után ez év októberében fog átalakulni hívek egyházmegyei jogú hivatalos társulatává, azzal a céllal, hogy a megszentelt élet új lelki családját hozza létre.

Ebben a rövid írásban nem célozom az átalakulás jogi és szervezeti vetületét kifejteni, sokkal inkább a lelkiség néhány lényeges pontját szeretném kiemelni. A jogi és szervezeti átalakulást röviden úgy foglalkozhatjuk össze, hogy a közösség a Laikusok Pápai Tanácsának fennhatósága alól átkerül a Megszentelt Élet Intézményei és Apostoli Élet Társaságai Kongregációjának fennhatósága alá. E lelki család tagjai az egyház által elismert megszentelt életű testvérek és papok (klerikus ág), megszentelt életű nővérek (nővér ág), valamint a közösség lelkiisége iránt elkötelezett laikusok, házaspárok és egyedülállók (laikus ág). E három ág együtt alkotja a lelki családot, osztoznak az apostoli munkában, a liturgiában, a képzésben, ugyanakkor a laikusok anyagi autonómiával rendelkeznek. Az ágak közötti *communio* biztosítéka az egyes ágak vezetőiből álló tanács, illetve a lelki család elnökének személye, akinek feladata az ágak együttműködésének elősegítése.

Isten zarándok népe

¹Közösség Szabályzata 2§.

„Isten népének lenni” — ez a Nyolc Boldogság Közösség alapvető, alapító tapasztalta. „A Közösség tagjai különböző életállapotú hívők egy közösséget alkotva, mely megjeleníti Isten népét annak egységében és a hivatások különbözőségében” — olvashatjuk az 1998-as szabályzatban.¹

Az alapítók a közösség születését a személyesen és közösségben megélt új pünkösdi tapasztalathoz kötik, mely többeket a felnőttkori megtérésre és hitük megújulására vezetett. Az alapítók kis csoportja úgy értelmezte magát, mint Istennek szentelt népet, amely

arra hivatott, hogy választ adjon Isten egyetlen hívására, az Evangélium szerint való életre. Az alapító tagok saját maguk tapasztalták meg a *Lumen Gentium* egyházzól szóló dogmatikai konstitúció igazságát, miszerint Istennek úgy tetszett, hogy „az embereket ne egyenként, minden társas kapcsolat kizárásával szentelje meg, és üdvözítse, hanem néppé tegye őket, mely Őt igazságban megismeri és szentül szolgálja”.² Akik előtte nem voltak nép, önmagukat Isten által megtalált, a Lélek által közösséggé formált népek tudhatták (vö. Oz 2,26; Róm 9,25).

Az Isten népe fogalomnak különböző értelmezési körei voltak, vannak a Nyolc Boldogság Közösség történetében. Ezek az értelmezési körök megfelelnek az egyház II. Vatikáni zsinaton, illetve zsinat utáni Isten népe fogalommal kapcsolatos megnyilatkozásainak.

A Nyolc Boldogság Közösség alapításának pillanatában egy ökumenikus közösség volt, tagjai között voltak protestánsok és katolikusok egyaránt. E közösség identitását jól leírta az Isten népe fogalom, amint a *Lumen Gentium* konstitúció is igen tágan értelmezi az Isten népe fogalmát, amikor kitágítja azt a katolikus keresztények csoportján túlra, arról beszélve, hogy milyen kapcsolatban állnak a nem katolikus keresztények, illetve a nem keresztények az egyházzal.

Az alapító közösség tagjai fokozatosan közeledtek a Katolikus Egyházhoz, és vágyakoztak a szentségekkel való életre. Főként az eucharisztikus Jézus vonzotta őket, mígnem kérték felvételüket a Katolikus Egyházba. A közösség tagjai számára az Isten népe fogalom értelmezési köre ezzel együtt változott. Az Isten népe második jelentéstartalma azt fejezte ki, hogy az Istennek-szenteltség és kiválasztottság a szentséggel való életben bontakozik ki.

1978. november 18. (a Szent Péter és Szent Pál bazilikák felszentelésének ünnepe) jelentős dátum a Közösség életében. Robert Coffy, pártfogó püspök, állandó diakónussá szenteli az alapítót, és az egyedülálló közül egyesek, akik Istennek szentelt cölibátusra kaptak meghívást, a püspök kezébe tett fogadalom által Istennek szentelik magukat. A fogadalmakat a pártfogó püspök fogadja, és ugyanő támogatja, sőt kéri, hogy azok, akik Isten Országáért vállalják a szüzességet, a fogadalom letételekor öltsek magukra a megszentelt élet jeleként a habitust. Isten népe harmadik jelentéstartalma: az életállapotok közössége — olyan közösség, amelyben megszületik a megszentelt cölibátus, illetve a szolgálati papság karizmája.

Isten népe negyedik jelentéstartalma: „A megszentelt élet új lelki családja” jogi kategória, amely jogilag is stabilizálja az egyes életállapotokat. A közösség laikus státusza átalakul és a megszentelt élet intézményévé válik.

Az Isten népe fogalom az előbbieken felvázolt összefüggésben alapkategóriája a „megszenteltségnek” abban az értelemben is, hogy Isten nem egyenként akar megszentelni bennünket, hanem közösségben, valamint jogi értelemben is alapkategória az Isten népe fogalom: a „megszentelt élet egy bizonyos családja” Istennek

azon népe, amely egy közös hivatást, küldetést, egy adott elismerést és jogrendet kapott az egyházon belül.

Az Isten népe fogalom nemcsak a közösség fejlődéstörténetét írja le jól, hanem megjelöli lelkiségét és az egyházban betöltött küldetését is.

Az életállapotok communiója, komplementaritása

Amikor az egyes életállapotokról gondolkozunk, gazdagító lehet, ha odafigyelünk a többi életállapothoz való viszonyukra. Így nyílik meg a lehetőség arra, hogy az egyes életállapotok komplementaritását és egymást gazdagító voltát felfedezzük és elmélyítsük.

Amikor ráébredünk az életállapotok komplementaritásából fakadó gazdagságra és ajándéokra, és e szerint rendezzük az életünket, csodálatos termékenységnek leszünk a tanúi. Valóságosan megtapasztaljuk, hogy kölcsönösen ajándékok vagyunk egymás számára. Nem csupán praktikus szinten, hanem emberségünk alapjait érintve. A komplementaritás jó értelemben kölcsönös szembesítést, figyelemztetést, kihívást is jelent.

Tudjuk, hogy az életszentségre valamennyi keresztény meg van hívva. Vajon a szerzetesek minden lelki feltékenység nélkül, a laikusok pedig féltékenység nélkül merik-e állítani, hogy a laikusok is megvannak hívva a szívet, lelket, testet átalakító közvetlen istenkapcsolatra és teljes lényük Istennek való odaadására, 'odaszentelésére'?

Amikor ráérzünk az életállapotok komplementaritására, akkor nem gyártunk felesleges lelki ideológiákat a megszentelt életről, amely mögött biztonságban meghúzódhatunk, és azt mondhatjuk, azért a szerzetesek mégiscsak felsőbbrendűek.

Közösségünkben az életállapotok egységét igyekszünk megélni. A kezdetektől tapasztaljuk, hogy az egyes életállapotok hogyan segíthetik egymást, emlékeztetve a másikat sajátos hivatására.

Mi az, amivel a házások gazdagítják a megszentelt életűeket? A házások azáltal, hogy szentségi módon élnek meg jegyesi szeretetüket és hűségüket, emlékeztetik a megszentelt életűeket arra az alapvető emberi valóságra, hogy arra teremtettünk, hogy egész lényünkkel szeressünk, hogy emberi szeretetünk úgy bontakozik ki, ha nemcsak gyermeki módon, hanem jegyesi, atyai illetve anyai módon is képessé válunk a szeretetre. A házások sajátos kegyelmi javakat kommunikálnak a megszentelt cölibátusban élők felé, ez a felismerés tükröződik a *Papi élet és szolgálat direktóriumában*, amikor arról beszél, hogy a „*Vőlegény-Krisztussal való közösség miatt a szolgáló papság is — Krisztus által, Krisztussal és Krisztusban — a megváltó szeretetnek arra a misztériumára alapszik, melyben a keresztények házassága részesedik*”.³

A megszentelt életű azáltal gazdagítja a házásokat, hogy az emberi egzisztencia, az emberi szeretet végső távlatait kutatva várja az Eljövendőt, Jézust, aki közeleg.

Azok a laikus egyedülállók, akik még nem köteleződtek el, vagy nem tudnak elköteleződni⁴ egy életállapotban, ugyanúgy, mint az özvegyek, részesülnek a fent említett kegyelmi ajándékokból. Ők

³Kléruskongregáció:
A papi szolgálat és élet direktóriuma, lásd:
<http://www.plebania.net>.

⁴„Azok számára, akik természetes család nélkül élnek, szélesebbre kell tárnai az egyház, e nagyobb család kapuit, amely szinte megtestesül az egyházmegyei plébániai családban, a »bázisoknak« nevezett egyházi közösségekben és az apostolkodó mozgalmakban. E földön senki sem él család nélkül, az egyház ugyanis mindenkinek — elsősorban azoknak, akik »fáradoznak és megvannak terhelve« (vö. Mt 11,28) — otthona és családja.” *Familiaris Consortio* 85. In: *II. János Pápa megnyilatkozásai*, I. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

maguk pedig szintén gazdagítják a Közösség lelki családját, nagylelkű és érdek nélküli elkötelezett Krisztus-követésük révén.

A komplementaritás annak valóságát is jelenti, hogy nem a megszentelt életű vagy a pap az, aki éli a lelkiséget, és ebből részesülnek a laikusok, hanem ugyanazt a lelkiséget éljük laikusként, papként, megszentelt életűként.

A következő pontokban a lelkiség néhány alapeleme kerül bemutatásra.

Szentlélekben való élet

⁵Vö. Szárovi Szent Szerafim élete és tanítása. (Összeáll. és ford. Hidász Ferenc.) Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 1996.

„A keresztény élet célja a Szentlélek megszerzése” — mondja Szárovi Szent Szerafim Motovilovval folytatott beszélgetésében.⁵ A Szentlélekben való élet nem érzelmi átélés csupán, hanem az Isten akaratával való egyesülés garanciája. Ugyanakkor ahhoz, hogy életünket egyre inkább a Szentlélek vezetésének rendeljük alá, nélkülözhetetlen, hogy szívünk, emberségünk legmélyén megérintődjünk, megrendüljünk Isten jósága, szeretete, irgalma előtt. Csak így történhet meg, hogy nem leszünk elegek többé önmagunknak, hanem egyszintenciálisan ráutalva érezzük magunkat Istenre. Istennek nem a műveinket kell bemutatnunk, hanem a „dicséret áldozatát” (Zsolt 50,14), azt a művet, amelyet Ő munkált ki bennünk a Lélek által, hiszen csak ilyen módon építhetjük Isten Országát.

A Szentlélekben való élet nem azonosítható egyszeri vagy akár ismétlődő karizmatikus imatapasztalattal, bár ezek a jelenségek kísérhetik és megerősíthetik a Lélekben való életet. A Szentlélek az, aki megtanít bennünket mindenre (Jn 14,26) és elvezet bennünket a teljes igazságra (Jn 16,13), leginkább a folyamatos megtérést és megújulást munkálja bennünk. Lisieux-i Szent Teréz nővéréhez, Céline-hez írt levelében tanít minket, hogy soha ne keseredjünk el, legyen bátorságunk mindig újrakezdeni: „Céline, talán azt hiszed majd, hogy mindig megteszem, amiről beszélek. Ő nem! Nem mindig vagyok hűséges, de sohasem csüggedek, Jézus karjára bízom magam. A kis harmatcsepp még beljebb húzódik a mezők Virágának kertjébe, s ott megtalálja mindazt, amit elvesztett, sőt sokkal többet” (1893. július 18.).⁶

A Szentlélekben való élet jelenti azt a készséget is, hogy végső értelmét kutassuk a teremett valóságoknak. Vagyis ne ragadjunk le annál, amit látunk, tapasztalunk, akár a munkánkban, akár a másokkal és önmagunkkal való kapcsolatunkban, hanem merjük a megtapasztalható valóságot az üdvösségtörténet részeként szemlélni és értelmezni.

„Az imádságot — mely számtalan formát ölthet — a legkiválóbb eszköznek tekintjük a Lélek olajának megszerzéséhez, az Atyával való baráti párbeszéd során.”⁷ Elismerjük Szent Pállal, hogy még azt sem tudjuk, miképpen kell imádkozni, ugyanakkor vele együtt valljuk, hogy a Lélek segítségünkre jön az imádságban (vö. Róm 8,26). Az imádság, még mielőtt szavakban testet öltene, nem más, mint ráhangolódás a bennünk élő, sóhajtozó Lélekre, hiszen a szóbeli imádság — ahogy

⁶Vö. A szeretet rejtekében. Lisieux-i Szent Teréz levelei nővéréhez, Céline-hez. (Ford. Erdő Zsuzsa.) Sarutlan Kármelita Nővérek — Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2007.

⁷Vö. Nyolc Boldogság Katolikus Közösség: Élet Könyve 19. Kézirat.

⁸*Dialógus* 66. Sienai Szent Katalin tanítja — sohasem végezhető belső ima nélkül.⁸ A személyes ima, a közösen végzett liturgia és ezek forrása és csúcsa, az Eucharisztia ünneplése az az esemény, amikor az Ég és a Föld összeér, és mi, imádkozó emberek megállhatunk e kettő találkozásában. Ilyen módon lehet az imádság kapu, mely által belépünk, belehelyeződünk személyesen és közösségileg is Isten Országába, mely már köztünk van, és egyben eljövendő is.

A Lélekben való élet indít a közbenjárásra. A közbenjáró ima érintheti életünknek, embertársaink életének legapróbb részleteit, szükségleteit, ugyanakkor fontos, hogy közbenjárásunk a Lélek által Jézus szándékaira legyen hangolva: „a közbenjárás elsősorban azt jelenti, hogy egyesülünk Jézussal, aki az Egyetlen Közbenjáró”.⁹

⁹Vö. *Élet Könyve* 30.

Az üdvösségtörténet egységes szemlélete jól megvilágítja a Közösség közbenjáró imájának fő szándékait: Jézus második eljövételét várjuk, imádkozunk az evangelizáció műveiért, hivatásokért az egyház számára, a keresztények egységéért és az első szövetség népéért.

A Szentlélek (*Vinculum Caritatis*) arra indít, hogy híddá váljunk és a kiengesztelődés műveit mozdítsuk elő.

„Tábor hegy” a Húsvét titkában való részesedés

¹⁰Efraim testvér:
A szántóföldek már megértek az aratásra. Egy új közösség szívében. (Ford. Csaba Ildikó.)
Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Péli-földi-Szentkereszt, 1992, 62.

Efraim, az alapító egy 1974-ben megélt lelki élményét osztja meg *A szántóföldek már megértek az aratásra* című könyvében, s ez a lelki tapasztalat lett az alapja a Közösség első szabályzatának, valamint a lelkiségnek: „Az első tapasztalat, ami szó szoros értelemben a szívembe véssődött, ragyogó fény volt: a Tábor hegye, Jézus színeváltozása. Isten azt kérte a Közösségtől, hogy változzunk át Vele együtt a dicsőségben és osztozzunk szenvedésében. A Kálvária és a három kereszt rávetődött a Táboron álló három személy képére. Egyszerre jelent meg a Júda törzséből való győzedelmes és vigasztaló Oroszlán, és az emberek bűneit sirató Áldozati Bárány.”¹⁰

A Tábor hegyi jelentben Húsvét titkát elővételezik és szemlélik a tanítványok, méghozzá a maga teljességében: Krisztus kereszttjét és feltámadását egyszerre. Húsvét titkában a keresztség szentsége révén részesülünk, a szentségek vétele pedig megújítja, elmélyíti Krisztus életében való részvételünket. A Nyolc Boldogság Közösség tagjainak hivatása, hogy szemléljék a Tábor hegyi jelenetet, és azonosuljanak a Tábor hegyi Krisztus alakjával, érzületével: hogy legkülönbözőbb élethelyzeteiket a kereszt és feltámadás kettős titkának egységében éljék meg és e szerint alakítsák.

A bibliai boldogságok pedig zarándokutunk sarokkövei, melyek által aprópénzre válthatjuk elköteleződésünket, és megnyílhatunk Krisztus gyógyító és átalakító szeretetére, a Szentlélekre. Hiszen a bibliai boldogságok embere a Szentlélek működése által érezheti és tudhatja magát már most valóban boldognak, azáltal, hogy a Húsvét titka őbenne aktualizálódik. A Boldogságok útja által juthatunk el a Krisztussal és önmagával egységre jutott ember, a húsvéti-ember alakjához.

Eucharisztikus élet, Szentségimádás

Megtapasztaltuk a Feltámadott valóságos, élő Jelenlétét a megszentelt kenyérben és borban, és ez a tapasztalat ébresztette fel születő Kö-

zösségünkben a vágyat, hogy hagyja magát az egyház szívébe vezetni. Az eucharisztikus Jézus nemcsak a közösséget alapító protestáns tagokra volt életüket megrendítő, megváltoztató hatással, hanem az alapítás óta valamennyi közösségi tagra. Többek megtérésélménye, meghívása kifejezetten az Eucharisziához, a Szentségimádáshoz kötődik. Közösségi életünk forrása és csúcsa az Eucharisztia megünneplése, s ezen ünneplés folytatása a kitett Oltáriszentség imáadásában. Az Eucharisztia elmélyíti szívünkben a teljesség iránti vágyat, egészen az örök menyegzőig. A táplálék, amelyet Isten várakozásunk betöltéséhez ad, méltán viseli az „angyalok eledele” nevet. Az Eucharisztia a mennyei haza felé tartó szegény zarándokok kenyere.¹¹

¹¹Vö. *Élet Könyve* 8.

Az Eucharisztia az egység kenyere is, mivel egy kenyér és egy test vagyunk sokan, hiszen mindnyájan egy kenyérből részesültünk (vö. 1Kor 10,17). Azon túl, hogy az Eucharisztia egységet teremt az emberek között és az egység munkásaivá alakít, mindenekelőtt Krisztus testének élő tagjaivá tesz bennünket. Már most a feltámadott, örök életünket tápláljuk az Eucharisztia vétele által.

Aki az Úr hívó szavára felmegy a szent hegyre, az imádás hegyére, egyre jobban meg fog éhezni Istenre. Amint a II. Vatikáni zsinat tanítja, az ember „az önmagáról való lemondás ajándékában találhatja meg magát”.¹² A szentségimádás tehát, mint az Istennek való teljes önátadás egy formája, minden ember életének alapszükséglete és végső beteljesedése kellene, hogy legyen. Isten vágya megelőzte az emberét, amidőn jelenvalóvá tette magát a megtestülés, a megváltó halál és a Feltámadás által, majd pedig megérinthetővé, láthatóvá és ehetővé az Eucharisztia misztériumában.

¹²GS 24.

Az egyház folyamatosan az Oltáriszentségben jelen lévő Úrra szegezi tekintetét, így vele együtt fedezhetjük fel benne Isten szeretetének teljes kinyilatkoztatását,¹³ hogy Vianney Szent Jánossal együtt kiáltsuk: „Ott van Isten! Ott van Isten!”¹⁴

¹³EE 1.

¹⁴Vö. *Élet Könyve* 25.

Az Eucharisztia szemlélése nem csupán passzív magatartást igényel, hanem arra indít, hogy saját életünk váljon eucharisztikus áldozattá.

Várakozni az Eljövendőre

Mind a Szentlélekben való élet, mind az eucharisztikus élet, a napi szentmise és szentségimádás a végső dolgok felé fordítja tekintetünket. Az Eucharisztia csillapítja éhségünket, és egyben ébren tartja a vágyat, hogy egykor színről színre láthassuk Jézust, aki egyedül képes betölteni és felülmúlni minden emberi szív vágyát. A megszentelt életűek hivatásához alapvetően hozzátartozik a vágyakozás arra, hogy egyszer Jézus legyen minden mindenben. II. János Pál írja a *Vita Consecrata* apostoli buzdításában: „Azokban az emberekben, akik életüket Krisztusnak szentelték, élnie kell a váagnak, hogy találkozassanak vele, s végleg és örökké vele maradhassanak. Innen az epedő vágyakozás, innen a törekvés, »hogy elmerüljenek a szeretet tüzében, mely bennük ég, és nem más, mint a Szentlélek maga« (Szentháromság-ról nevezett Boldog Erzsébet), ez a várakozás és törekvés az ajándékoktól

¹⁵Vita Consecrata 26. erősödik, melyeket az Úr szívesen ad azoknak, akik az odafönt valókat keresik (vö. Kol 3,1).¹⁵

A megszentelt életű személyek azáltal, hogy még szorosabban kötelezik el magukat azon életforma mellett, amelyet Krisztus élt a világban, jelei lesznek Isten eljövendő Országa elsőbrendűségének e világ valóságával szemben. A jel szerep azzal a küldetéssel is felruházza őket, hogy láthatóvá tegyék valamennyi keresztény hivatását, ami nem más, mint engedni, hogy Isten a jegyesévé tegyen, Izajás szavai szerint: „Teremtőd fog veled frigyre lépni” (Iz 62,5).¹⁶

¹⁶Vö. Közösség Szabályzata 95§.

Az eszkatológikus irányultság nem millenarista utópiát, vagy semmittevést jelent, hanem a keresztény realizmus része, mely tudatában van annak, hogy ebben a világban nincs maradandó városunk (vö. Zsid 13,14). Az Úrra való várakozás nem csupán az imádság lelkületét járja át, nem marad a templom csendes mélyén és nem oldódik fel az ebből a világból való elvágódás érzésében. Az eszkatológikus lelkület, lendület átjárja a testvéri életet, az evangelizációt, az együttérzés szolgálatát, mert mindezekben — a testvéri életben épp úgy, mint és apostoli munkában — a Szentlélek mindent megújító jelenléte által Isten Országának megnyilvánulásait kívánjuk szolgálni, előkészíteni.

Zárógondolatok

Az Egyiptomból kiszabadított embercsoport, Izrael, a negyvenéves pusztai vándorlása alatt vált Isten népévé. A saját identitással nem rendelkező csoport hittel elindult a Vörös-tengeren át, Isten ígéretében bízva. Tapasztalta Isten értelmet meghaladó gondoskodását, mikor mannával táplálta őket a pusztában. Törvényt kapott, ami az életet szolgálja; hűtlenné vált, de Isten mindvégig hű maradt népének tett ígéreteihez. A választott nép a zarándokúton ébredt identitására, ott a pusztában, ahol Isten vele együtt járt és a szívére beszélt (vö. Kiv 34; Oz 2,16).

A Nyolc Boldogság Közösség immár harminchat éve zarándokol, és kezdi megtanulni, mint nép és mint közösség, ki is valójában, de ami ennél is fontosabb: egyre inkább felfedezi, milyen az élő Istennel élni, Ővele, aki létbe hívta, megáldotta, megszentelte és gondoskodik róla.

Egy fiatal, zarándokútját járó közösség nem hivatkozhat nagy szent elődeire. Ugyanakkor a Szűzanya és a szentek példáját követve rendkívül fontos, hogy tagjai Krisztusra tekintsenek, a Lélek által folyamatosan párbeszédet keressenek a népe körében zarándokló, élő Istennel, és a közösség önértelmezését az Istennel való párbeszéd révén a hit fényében alakítsák.